УДК 330.322:658
JEL Classification: G31, G32, D22, C18

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

СИДОРЧУК Іванна
Хмельницький національний університет
https://orcid.org/0000-0002-8856-6513

У статті досліджено методологічні підходи до аналізу інвестиційної активності та інвестиційної привабливості підприємства в умовах невизначеності та посилення інвестиційних ризиків. Обґрунтовано необхідність комплексного оцінювання інвестиційних можливостей підприємства з урахуванням обсягів інвестування, фінансового стану, інвестиційного потенціалу, результативності інвестиційних процесів та впливу зовнішніх факторів. Систематизовано наукові підходи до трактування поняття «інвестиційна активність підприємства» та виокремлено ресурсний, факторний, процесний, інтенсивнісний, результативний і комплексний підходи. Визначено, що інвестиційну активність доцільно розглядати як комплексну характеристику інтенсивності, динамічності та результативності інвестиційних процесів, яка відображає здатність підприємства реалізовувати інвестиційний потенціал з урахуванням рівня ризику. Обґрунтовано основні етапи її оцінювання: підготовка інформаційної бази та визначення факторів впливу; аналіз інвестиційної активності, ресурсного забезпечення, потенціалу розвитку та економічної стійкості; порівняльний аналіз. Розкрито сутність інвестиційної привабливості підприємства та встановлено її відмінність від інвестиційної активності. Систематизовано методичні підходи до її оцінювання, серед яких фінансовий, коефіцієнтний, рейтинговий, експертний, інтегральний, матричний, таксономічний і порівняльний. Встановлено, що сучасні методики переважно оцінюють потенційну привабливість підприємства, тоді як фактична інвестиційна активність часто аналізується відокремлено. Обґрунтовано врахування взаємозв'язку інвестиційної активності, інвестиційної привабливості та інвестиційного ризику. Визначено ключові фактори інвестиційної активності: фінансовий стан, прибутковість, наявність ресурсів, інвестиційний потенціал, доступність фінансування, макроекономічні умови та рівень невизначеності. Запропонований підхід забезпечує комплексну оцінку інвестиційних можливостей підприємства та обґрунтування інвестиційних рішень. Практичне значення результатів полягає у можливості використання запропонованої послідовності оцінювання для виявлення резервів активізації інвестиційної діяльності, підвищення інвестиційної привабливості та мінімізації ризиків.

Ключові слова: інвестиційна активність підприємства, інвестиційна привабливість, інвестиційний ризик, інвестиційні рішення, фактори інвестиційної активності, інвестиційний потенціал.

https://doi.org/10.31891/mdes/2026-22-33

Стаття надійшла до редакції / Received 22.09.2026
Прийнята до друку / Accepted 11.10.2026
Опубліковано / Published 12.11.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© СИДОРЧУК Іванна

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

В умовах трансформації економічного середовища, посилення конкурентної боротьби та високої невизначеності інвестиційних процесів особливого значення набуває забезпечення належного рівня інвестиційної активності та формування сприятливого інвестиційного потенціалу підприємств. Інвестиційна діяльність є одним із ключових чинників довгострокового розвитку суб'єктів господарювання, оскільки визначає можливості оновлення основних засобів, впровадження інновацій, підвищення продуктивності праці, розширення масштабів виробництва та зміцнення конкурентних позицій. Водночас прийняття інвестиційних рішень потребує комплексної оцінки не лише фактичних масштабів інвестування, а й внутрішніх та зовнішніх чинників, які визначають здатність підприємства залучати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси.

Актуальність дослідження методологічних підходів до аналізу інвестиційної активності та інвестиційної привабливості підприємства зумовлена необхідністю підвищення обґрунтованості управлінських рішень у сфері інвестування. Традиційні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості, що ґрунтуються переважно на системі фінансових показників, не завжди забезпечують комплексне врахування сучасних економічних реалій. Зокрема, зростає роль показників фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності, ліквідності, інвестиційної активності, інноваційного потенціалу, рівня ризику та якості корпоративного управління. Крім того, зовнішнє середовище функціонування підприємств характеризується нестабільністю, що посилює необхідність урахування макроекономічних, галузевих, інституційних та безпекових факторів під час формування методики оцінювання.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика оцінювання інвестиційної активності та інвестиційної привабливості підприємств є предметом значної уваги вітчизняних і зарубіжних науковців. Наукові дослідження охоплюють питання визначення економічної сутності інвестиційної активності та привабливості,

формування системи факторів її забезпечення, вибору критеріїв оцінювання та розроблення методичного інструментарію для обґрунтування інвестиційних рішень.

Водночас недостатньо розкритими залишаються питання систематизації існуючих підходів до її аналізу, визначення найбільш інформативних показників та обґрунтування послідовності проведення оцінювальних процедур. Потребує подальшого дослідження також взаємозв'язок між інвестиційною активністю підприємства, рівнем його інвестиційної привабливості та ризиковістю інвестиційних рішень.

ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування та систематизація методологічних підходів до оцінювання інвестиційної активності підприємства, визначення послідовності основних етапів її аналізу, систематизація ключових факторів та умов формування інвестиційної активності й інвестиційної привабливості підприємства, а також обґрунтування взаємозв'язку між рівнем інвестиційного ризику та характером інвестиційних інтересів потенційних інвесторів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Аналіз наукових підходів свідчить про відсутність єдності у трактуванні інвестиційної активності підприємства. Так, Ю. А. Малахова розглядає інвестиційну активність у взаємозв'язку з інвестиціями та інвестиційною діяльністю підприємства, акцентуючи увагу на факторах, що визначають її рівень та ефективність [1]. К. В. Кравченко зосереджує увагу на економічному змісті інвестиційної активності та обґрунтовує методичний підхід до її комплексного оцінювання [2]. Н. М. Гуляєва та І. М. Вавдійчик досліджують інвестиційну активність через призму інвестиційних ресурсів, інвестиційного циклу, бізнес-клімату та факторів, що впливають на активізацію інвестиційних процесів [3]. Важливим є підхід А. В. Череп та А. Г. Іванової, які розглядають інвестиційну активність промислових підприємств як важливу характеристику економічного розвитку та чинник забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання [4]. О. Д. Щербань розглядає інвестиційну активність як самостійну економічну категорію, що характеризує інтенсивність здійснення інвестиційних процесів, та відмежовує її від інвестиційної діяльності як сукупності практичних дій щодо реалізації інвестицій. Такий підхід дає змогу трактувати інвестиційну активність не як сам процес інвестування, а як міру його інтенсивності, масштабності та результативності [5]. Сучасний підхід до систематизації наукових поглядів представлено О. В. Левченко, яка розмежовує поняття «інвестиційна діяльність» та «інвестиційна активність» і визначає останню як інтегральну характеристику інтенсивності, результативності та динамічності процесів інвестування [6]. Такий підхід дозволяє розглядати інвестиційну активність не лише як обсяг здійснених інвестицій, а як комплексну характеристику інвестиційної поведінки підприємства.

Таблиця 1

Підходи до трактування поняття «інвестиційна активність підприємства»

Автор	Визначення / трактування інвестиційної активності	Сутність підходу
О. В. Кравченко [2]	Інвестиційна активність – інтенсивність здійснення інвестицій.	Інтенсивнісний: увага до масштабів та інтенсивності інвестування
Ю. А. Малахова [1, с. 55–56]	Розглядає інвестиційну активність у взаємозв'язку з інвестиціями та інвестиційною діяльністю; досліджує чинники, що визначають її рівень та ефективність	Факторний: визначення внутрішніх і зовнішніх факторів активності
О. Д. Щербань [5, с. 160–165]	Досліджує інвестиційну активність як самостійну економічну категорію та розмежовує її з інвестиційною діяльністю.	Категоріальний / управлінський
Н. М. Гуляєва, І. М. Вавдійчик [3, с. 36–55]	Розглядають інвестиційну активність через інвестиційні ресурси, інвестиційний цикл, бізнес-клімат та конкурентні переваги; досліджують фактори її формування та стимулювання.	Ресурсно-факторний
О. В. Левченко [6, с. 169–170]	Інвестиційна активність – інтегральна характеристика інтенсивності, результативності та динамічності процесів інвестування.	Комплексний: поєднання інтенсивності, результативності, динаміки та готовності до інвестування
М. І. Бирка [7, с. 25–30]	Інвестиційну активність промисловості характеризує через систему показників: темпи приросту капітальних інвестицій, темпи приросту прямих іноземних інвестицій та частку промисловості у загальному обсязі прямих іноземних інвестицій.	Кількісно-динамічний

Отже, узагальнення наукових позицій дає підстави виділити ресурсний, факторний, процесний, інтенсивнісний, результативний та комплексний підходи до розуміння інвестиційної активності підприємства (таблиця 1). Їх поєднання створює методологічне підґрунтя для формування комплексної системи її оцінювання з урахуванням масштабів інвестування, ресурсного забезпечення, динаміки інвестиційних процесів та результативності вкладення капіталу. Зазначимо, що основою у більшості існуючих методик оцінки та аналізу інвестиційної активності підприємства є коефіцієнтний метод.

На нашу думку, інвестиційна активність підприємства – це насамперед характеристика фінансового стану підприємства, яка полягає у тому що суб'єкт господарювання не тільки вважається у перспективі економічно стійким, має значний потенціал розвитку, але і володіє значними вільними коштами, які ефективно інвестуються.

В широкому розумінні під інвестиційною активністю слід розуміти фактичну реалізацію наявного потенціалу, який є об'єктивною передумовою інтенсифікації інвестиційної діяльності з врахуванням рівня інвестиційних ризиків.

Підвищення інвестиційного потенціалу окремих підприємств вимагає значних довготермінових інвестицій. Розподілення інтересів інвесторів, в залежності від рівня ризику, що характерне для підприємств представлено у таблиці 2.

Таблиця 2

Розподілення інтересів інвесторів в залежності від рівня ризику

Ризики	**Інвестиційний потенціал підприємства**		
	високий	**середній**	**низький**
Незначний	Найбільш характерний для великих інвесторів	Привабливий для інвесторів, які орієнтовані на невеликі, проте гарантовані проекти	
Помірний			
Високий		Найменш переважний для інвестицій	

Таким чином, інвестиційна активність є результатом тісної взаємодії двох факторів – можливостей інвестування та інвестиційних ризиків (ймовірності досягнення цілей інвестування). Варто відзначити, що у обох випадках великим є вплив людського фактору, оскільки оцінка людського потенціалу та інвестиційних ризиків підприємства і прийняттям рішень про активні інвестиційні заходи приймає керівна ланка. Ефективне управління інвестиційним процесом підприємства – запорука економічного і соціального прогресу країни. За рівнем інвестиційної активності промислових підприємств країни можна оцінювати якість і можливості її соціально-економічного зростання.

Інвестиційні процеси на промислових підприємствах України у 2022–2025 роках формувалися під впливом повномасштабної війни, структурної перебудови економіки, релокації виробництв, державної підтримки та поступового відновлення ділової активності. Попри значні ризики, промисловість залишається одним із найбільших реципієнтів капітальних інвестицій в економіці України.

Після різкого скорочення інвестиційної активності у 2022 році, вже у 2023–2025 роках спостерігається поступове відновлення інвестування. За даними Державної служби статистики України, темпи зростання капітальних інвестицій мають позитивну динаміку, що свідчить про адаптацію підприємств до умов воєнного стану та активізацію інвестиційної діяльності [8].

Так, індекс інвестиційної привабливості України в 2025 році підвищився до 2,70 бала з 5 можливих, практично досягнувши показника кінця 2021 року – часу перед повномасштабним вторгненням. За даними Європейської Бізнес Асоціації у 2024 році цей показник становив 2,49 бала [9].

За оцінками бізнесу, інвестиційний клімат значно покращується завдяки: курсу України на європейську інтеграцію; сприятливим умовам міжнародної торгівлі та безвізовому режиму для транспорту; дерегуляції та цифровізації державних послуг. Серед основних негативних чинників, на які вказує бізнес, виокремлюються: російська агресія; корупція; недосконала судова система; нестача кваліфікованих працівників; атаки на енергетичну систему; валютні обмеження.

Поняття та види інвестиційної активності підприємства визначають методологічні підходи щодо її оцінки та аналізу впливу факторів. У зв'язку із цим можна визначити основні етапи і процедури оцінки та аналізу інвестиційної активності підприємства:

1. Підготовчий етап. Визначення джерел інформації і зацікавлених користувачів, вибір показників оцінювання. Попередня оцінка зовнішнього середовища і ринку, факторів, що визначають інвестиційну активність.

2. Аналіз інвестиційної активності підприємства. Аналіз вільних власних коштів підприємства. Оцінка потенціалу розвитку підприємства. Аналіз перспективної економічної стійкості. Формування комплексного висновку про інвестиційну активність підприємства.

3. Порівняльний аналіз інвестиційної активності підприємства.

На першому етапі необхідно провести підготовку інформаційної бази, її обробку, попередній аналіз: зовнішнього середовища, факторів, які впливають на інвестиційну активність, аналіз ринку. Оцінка зовнішнього середовища може включати дослідження: впливу інфляційних процесів, заходів державного регулювання, макроекономічних тенденцій тощо.

На другому етапі аналізується інвестиційна активність підприємства, результатом чого є формування комплексного висновку про інвестиційну активність підприємства. На цьому етапі проводиться детальний аналіз оборотного капіталу підприємства і джерел його формування, визначається оптимальна його величина з врахуванням тієї чи іншої стадії розвитку підприємства. Цей етап є важливим, оскільки саме тут визначається обсяг вільних ресурсів, якими розпоряджається підприємство для здійснення інвестиційних операцій. Також на даному етапі здійснюється аналіз потенціалу розвитку і перспективної економічної стійкості. Аналітиком проводиться оцінка компонентів потенціалу, видів та ступеня стійкості. У межах цього етапу здійснюється аналіз інвестиційних операцій, як поточних, так і націлених на отримання доходу, оцінка їх ефективності.

Третій етап полягає у проведенні порівняльного аналізу інвестиційної активності підприємств.

При дослідженні інвестиційної активності підприємства, важливим також є визначення його інвестиційної привабливості і відмінності від інвестиційної активності.

Під інвестиційною привабливістю суб'єкта господарювання слід розуміти рівень забезпечення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог або інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може оцінюватися значеннями відповідних показників.

Іншими словами, інвестиційна привабливість підприємства – це його здатність викликати комерційний або інший інтерес у інвестора, включаючи можливість самого підприємства «прийняти інвестиції» і ефективно ними розпорядитися, тобто підвищити дохідність та прибутковість після реалізації інвестиційного проекту. Однак не всі підприємства можуть мати комерційний чи інший інтерес у потенційного інвестора, і тим більше ефективно розпорядитися інвестиціями.

Згідно інших трактувань інвестиційна привабливість підприємства «це інтегральна характеристика підприємства з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), ефективності використання ресурсів і активів, їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості, а також значення низки неформальних показників» [10]. Недоліком даного трактування є те, що неформальні показники через відсутність чіткого набору вихідних даних можуть оцінюватися лише експертним шляхом.

В Україні термін «інвестиційна привабливість підприємства» офіційно встановлено Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій у наказі № 22 від 23 лютого 1998 року. Відповідно до цього під інвестиційною привабливістю підприємства розуміють також «рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог або інтересів інвесторів щодо певного підприємства, яке може визначатися або оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтеграційної оцінки» [11].

Інвестиційна привабливість суб'єкта господарювання може бути забезпечена у випадку, якщо:

– інвестиційні ресурси можуть вивести підприємство на новий більш високий рівень обсягів виробництва, технологіями, якістю продукції;

– інвестиційні засоби мають швидку окупність;

– рівень ліквідності бізнесу досить високий, тобто є можливість його швидкої реалізації як єдиного цілого за ринковою ціною;

– є можливості для розвитку підприємства у суміжних сферах, збільшення обсягу збуту, номенклатури продукції, частку ринку тощо.

Приймаючи рішення щодо вкладення інвестицій в підприємство, інвестори зазвичай мають перелік вимог щодо обґрунтування використання залучених коштів, прагнучи при цьому

мінімізувати свої ризики. Однак, як показує практика, оцінка інвестиційної привабливості підприємств здійснюється переважно на основі показників фінансового стану. У результаті чого вирішення завдання досягнення потрібної ефективності інвестицій стає практично неможливим.

Систематизація наукових підходів свідчить про відсутність єдиного універсального підходу до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Так, І. Єпіфанова, В. Джеджула та К. Коваль узагальнили сучасні методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості промислових підприємств і виділили експертний, рейтинговий, інтегральний, порівняльний, матричний, диференційований підходи, а також методи, засновані на використанні штучного інтелекту [12]. Автори наголошують на необхідності комплексного врахування характеристик діяльності підприємства під час формування оцінки його інвестиційної привабливості.

Т. Рзаєва акцентує увагу на фінансовому аналізі інвестиційної привабливості підприємства та необхідності використання системи фінансових показників для характеристики його інвестиційного потенціалу [13]. Зокрема, оцінювання доцільно здійснювати з урахуванням показників фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ділової активності підприємства. Сукупність зазначених показників дає змогу оцінити здатність підприємства підтримувати належний рівень фінансової стабільності, генерувати прибуток, виконувати поточні та довгострокові зобов'язання й ефективно використовувати залучені ресурси. Водночас фінансові показники характеризують переважно поточний та ретроспективний стан підприємства, тому їх доцільно доповнювати показниками інвестиційного потенціалу, ризиковості та перспектив розвитку. Таким чином, фінансовий аналіз є важливою складовою комплексного оцінювання інвестиційної привабливості, але не може повністю відображати всі фактори, що визначають інвестиційне рішення.

Н. Проскурніна та Є. Чорноморд розглядають оцінювання інвестиційної привабливості як важливу передумову прийняття обґрунтованого інвестиційного рішення та систематизують основні методи й підходи до її визначення. Автори акцентують увагу на використанні системи фінансових і нефінансових показників, за допомогою яких можуть оцінюватися фінансовий стан підприємства, рівень його прибутковості, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та перспектив розвитку [14]. Водночас різноманітність методичних підходів ускладнює забезпечення зіставності результатів оцінювання, оскільки зміна переліку показників, їх вагових коефіцієнтів або способу узагальнення може призводити до різних висновків щодо рівня інвестиційної привабливості одного й того самого підприємства.

Окремий напрям досліджень становить визначення факторів, які формують інвестиційну привабливість підприємства. А. Гулей, С. Гулей, М. Гуменний, В. Лазорчин та В. Шапка досліджують класифікацію факторів інвестиційної привабливості та наголошують на необхідності їх комплексного врахування під час інвестиційного оцінювання [15]. Це дозволяє розглядати інвестиційну привабливість не лише як результат поточного фінансового стану, а як характеристику потенціалу підприємства щодо подальшого розвитку.

К. Гурова, М. Мельничук та А. Пащенко досліджують методичне забезпечення оцінювання інвестиційної привабливості малих підприємств, акцентуючи увагу на необхідності адаптації методики до специфіки їх діяльності. Автори підкреслюють, що оцінювання інвестиційної привабливості має враховувати не лише узагальнені фінансові характеристики підприємства, а й особливості його функціонування, масштаби діяльності, фінансові можливості, перспективи розвитку та параметри конкретного інвестиційного проєкту. Відповідно, склад критеріїв і показників оцінювання доцільно формувати залежно від мети залучення інвестицій, виду проєкту, рівня ризику та очікуваної економічної результативності. Такий підхід дає змогу підвищити об'єктивність оцінки та забезпечити її відповідність реальним умовам прийняття інвестиційного рішення [16].

Цікавим є підхід О. Іляш, О. Йилдирима, Л. Смоляр, Д. Дорошкевич, Т. Васильціва та Р. Лупака, відповідно до якого оцінювання інвестиційної привабливості доцільно здійснювати на макро-, мезо- та мікрорівнях [17]. Такий підхід дає змогу врахувати не тільки внутрішні характеристики підприємства, а й параметри зовнішнього економічного середовища та інвестиційні ризики.

Сучасні дослідження демонструють також тенденцію до використання математичних і цифрових методів оцінювання. Зокрема розглядають можливість використання дерев класифікації для оцінювання інвестиційної привабливості компаній, що свідчить про розширення традиційного інструментарію за рахунок методів інтелектуального аналізу даних.

Важливим для сучасних умов є врахування особливостей функціонування підприємств України. М. Вдовин та Д. Любовецька застосовують таксономічний аналіз для дослідження інвестиційної привабливості різних видів економічної діяльності України, що підтверджує доцільність використання багатовимірних статистичних методів для порівняльного оцінювання інвестиційного потенціалу. О. Більська, досліджуючи перспективи інвестиційної діяльності в Україні в умовах повномасштабної війни, акцентує увагу на трансформації інвестиційного середовища та необхідності врахування сучасних ризиків під час оцінювання інвестиційних процесів [18].

Таким чином, аналіз наукових праць свідчить, що сучасна методологія оцінювання інвестиційної привабливості підприємства характеризується значною варіативністю підходів. Найбільш поширеними є фінансовий, коефіцієнтний, рейтинговий, експертний, інтегральний, матричний, таксономічний та порівняльний підходи. Водночас значна частина методик зосереджується переважно на оцінюванні інвестиційної привабливості як потенційної характеристики підприємства, тоді як фактична інвестиційна активність, яка відображає інтенсивність і результативність реалізації інвестиційних процесів, часто розглядається відокремлено.

На нашу думку, саме взаємозв'язок інвестиційної активності та інвестиційної привабливості є недостатньо розкритим аспектом сучасних досліджень. Високий рівень потенційної інвестиційної привабливості підприємства не обов'язково означає високу фактичну інвестиційну активність, оскільки реалізація інвестиційного потенціалу залежить від доступності фінансових ресурсів, рівня ризиків, структури капіталу, прибутковості, ділової активності, здатності генерувати грошові потоки та ефективності управління інвестиціями.

Доцільно, на нашу думку, для комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства використовувати такі ключові характеристики діяльності підприємства, як: ринкова та фінансова стійкість, ділова активність й імідж підприємства, якість управління, можливості економічного зростання. Це дасть змогу враховувати багато факторів, які визначають результати інвестиційного процесу у цілому.

Одною із умов забезпечення інвестиційної привабливості регіону є зацікавленість в інвестиційній економіці окремих суб'єктів господарювання. Інвестиційна активність і привабливість підприємства зазвичай відчуває інвестиційний вплив галузі, регіону і держави. У зв'язку із цим важливим також є вивчення інвестиційної активності і привабливості окремих галузей економіки, направлене на дослідження їх кон'юнктури, динаміки і перспектив розвитку потреб суспільства в продукції цих галузей. Так, традиційно пріоритетними для інвестування в Україні є агропромисловий комплекс, енергетика, машинобудування, гірничо-металургійний комплекс, транспорт і логістика, промислове виробництво та інформаційні технології. Водночас в умовах війни та післявоєнного відновлення особливого значення набувають оборонно-промисловий комплекс, критичні матеріали, енергетична інфраструктура, агропереробка, цифрові технології та виробництво продукції з високою доданою вартістю [19].

Таким чином, інвестиційна привабливість галузі є сукупністю різних об'єктивних ознак, властивостей, засобів і можливостей галузі економіки, які зумовлюють платоспроможний попит на капіталоутворюючі інвестиції окремої галузі. Для аналізу інвестиційної привабливості галузі може використовуватися низка альтернативних методик. Найкраще інвестиційна привабливість галузі може бути оцінена на основі комплексу різноманітних факторів, що всебічно характеризують галузь. З цією метою було виділено п'ять груп ознак: відношення власності і монополізм галузі, попит на продукцію, фінансовий стан галузі, вплив на навколишнє середовище, соціально-політичний клімат на підприємствах галузі. Загальна оцінка інвестиційної привабливості галузі повинна розраховуватися з врахуванням інфляційних процесів, банківських ставок і рівнів інвестиційних ризиків.

Використання запропонованих методик аналізу інвестиційної активності й інвестиційної привабливості підприємства і галузі у цілому в практичній діяльності дозволить інвесторам об'єктивно оцінити і мінімізувати ризики розміщення інвестицій, а підприємствам – оцінити потенціал і можливості їх інвестиційної діяльності, а також мінімізувати ризики залучення інвестицій.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

У результаті дослідження встановлено, що оцінювання інвестиційної активності підприємства доцільно здійснювати за комплексним підходом, який охоплює обсяги, динаміку та

структуру інвестицій, джерела їх фінансування, ефективність інвестиційних вкладень і рівень інвестиційного ризику.

Визначено, що основними факторами інвестиційної активності є фінансовий стан підприємства, рівень прибутковості, наявність власних і залучених ресурсів, інвестиційний потенціал, а також макроекономічні умови, доступність фінансування та рівень економічної невизначеності.

Обґрунтовано, що інвестиційна активність та інвестиційна привабливість є взаємопов'язаними характеристиками: зростання результативності інвестиційної діяльності підвищує привабливість підприємства для потенційних інвесторів, тоді як високий рівень ризику обмежує можливості залучення інвестицій.

Встановлено, що вибір інвестиційної стратегії залежить від співвідношення очікуваної дохідності та ризику. Тому під час оцінювання інвестиційної привабливості необхідно враховувати не лише фінансові результати підприємства, а й його здатність протистояти інвестиційним ризикам.

Таким чином, запропонована послідовність аналізу дає змогу комплексно оцінити інвестиційні можливості підприємства та створює основу для прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень. Перспективним напрямом подальших досліджень є розроблення інтегральної оцінки інвестиційної активності підприємства з урахуванням рівня ризику.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Малахова Ю. А. Інвестиційна активність підприємства та чинники, що її визначають. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 21, ч. 2. С. 55–58. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_21%282%29__15

2. Кравченко О. В. Оцінка інвестиційної активності промислових підприємств в Україні. *Ефективна економіка.* 2014. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3269

3. Гуляєва Н., Вавдійчик І. Інвестиційна активність підприємств: джерела відновлення. *Scientia fructuosa*. 2021. Вип. 138 (4). С. 36–55. DOI: https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(138)03.

4. Череп А. В., Іванова А. Г. Інвестиційна активність промислових підприємств як фактор забезпечення економічного розвитку. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2018. № 1. С. 112–117. URL: https://lib.khnu.km.ua/pdf/visnyk_tup/2018/%28254%292018-1-ek.pdf

5. Щербань О. Д. Визначення інвестиційної активності українських підприємств. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право.* 2014. № 2. С. 160–165. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/uazt_2014_2_26.pdf

6. Левченко О. В. Інвестиційна діяльність та інвестиційна активність підприємства: теоретико-методологічні розбіжності та взаємозв'язок. *Теоретичні та прикладні питання економіки.* 2025. № 2 (51). С. 160–172. DOI: https://doi.org/10.17721/tppe.2025.51.12

7. Бирка М. І. Основні тенденції інвестиційної активності промисловості України. *Інвестиції: практика та досвід.* 2017. № 7. С. 25-31. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/ipd_2017_7_7.pdf

8. Капітальні інвестиції. URL: https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-richna?utm_source

9. Індекс інвестиційної привабливості України 2025. URL: https://inventure.com.ua/uk/news/ukraine/indeks-investicijnoyi-privablivosti-ukrayini-u-2025-roci-zris-do-dovoyennogo-rivnya

10. Китайчук Т. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65

11. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text

12. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Коваль К. С. Сучасні методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. № 2, т. 1 (292). С. 80–85. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2-13.

13. Рзаєва Т. Г. Фінансовий аналіз інвестиційної привабливості підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. № 5, т. 1 (298). С. 270–273. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-47

14. Проскурніна Н. В., Чорноморд Є. В. Методи та підходи до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. *Економіка України*. 2022. № 4 (725). С. 28–36. DOI: https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.04.028

15. Гулей А. І., Гулей С. А., Гуменний М. І., Лазорчин В. А., Шапка В. Key factors of investment evaluation attractiveness of the enterprise. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2021. Vol. 6, No. 4. P. 153–160. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-4-18

16. Гурова К. О., Мельничук М. О., Пащенко А. В. Evaluation of investment attractiveness of a small enterprise. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-77

17. Ilyash O., Yildirim O., Smoliar L., Doroshkevych D., Vasylciv T., Lupak R. Evaluation of enterprise investment attractiveness under circumstances of economic development. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*. 2020. No. 47. P. 155–168. DOI: https://doi.org/10.2478/bog-2020-0006

18. Вдовин М. Л., Любовецька Д. І. Таксономічний аналіз інвестиційної привабливості різних видів економічної діяльності України. *Підприємництво і торгівля*. 2023. № 37. С. 5–11. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-37-01

19. Ukraine Invest Presented Practical Investor Engagement Tools to Economic Diplomats. URL: https://ukraineinvest.gov.ua/en/news/ukraineinvest-presented-practical-investor-engagement-tools-to-economic-diplomats\

REFERENCES:

1. Malakhova Yu. A. (2016). Investytsiina aktyvnist pidpryiemstva ta chynnyky, shcho yii vyznachaiut. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia: Ekonomichni nauky*. Vyp. 21, ch. 2. S. 55–58. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2016_21%282%29__15

2. Kravchenko O. V. (2014). Otsinka investytsiinoi aktyvnosti promyslovykh pidpryiemstv v Ukraini. *Efektyvna ekonomika*. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3269

3. Huliaieva N., Vavdiichyk I. (2021). Investytsiina aktyvnist pidpryiemstv: dzherela vidnovlennia. *Scientia fructuosa*. Vyp. 138 (4). S. 36–55. DOI: https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(138)03

4. Cherep A. V., Ivanova A. H. (2018). Investytsiina aktyvnist promyslovykh pidpryiemstv yak faktor zabezpechennia ekonomichnoho rozvytku. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. № 1. S. 112–117. URL: https://lib.khnu.km.ua/pdf/visnyk_tup/2018/%28254%292018-1-ek.pdf

5. Shcherban O. D. (2014). Vyznachennia investytsiinoi aktyvnosti ukrainskykh pidpryiemstv. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*. № 2. S. 160–165. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/uazt_2014_2_26.pdf

6. Levchenko O. V. (2025). Investytsiina diialnist ta investytsiina aktyvnist pidpryiemstva: teoretyko-metodolohichni rozbizhnosti ta vzaiemozviazok. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*. № 2 (51). S. 160–172. DOI: https://doi.org/10.17721/tppe.2025.51.12

7. Byrka M. I. (2017). Osnovni tendentsii investytsiinoi aktyvnosti promyslovosti Ukrainy. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. № 7. S. 25–31. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/ipd_2017_7_7.pdf

8. Kapitalni investytsii. URL: https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-richna

9. Indeks investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy 2025. URL: https://inventure.com.ua/uk/news/ukraine/indeks-investicijnoyi-privablivosti-ukrayini-u-2025-roci-zris-do-dovoyennogo-rivnya

10. Kytaichuk T. Investytsiina pryvablyvist: teoretychnyi analiz ta vplyvovi faktory. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2023. Vyp. 54. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65

11. Nakaz Ahentstva z pytan zapobihannia bankrutstvu pidpryiemstv ta orhanizatsii № 22 vid 23.02.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text

12. Yepifanova I. Yu., Dzhedzhula V. V., Koval K. S. (2021). Suchasni metodychni pidkhody do otsinky investytsiinoi pryvablyvosti promyslovykh pidpryiemstv. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriia: Ekonomichni nauky*. № 2, t. 1 (292). S. 80–85. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-292-2-13

13. Rzaieva T. H. (2021). Finansovyi analiz investytsiinoi pryvablyvosti pidpryiemstva. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriia: Ekonomichni nauky*. № 5, t. 1 (298). S. 270–273. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-47

14. Proskurnina N. V., Chornomord Ye. V. (2022). Metody ta pidkhody do otsiniuvannia investytsiinoi pryvablyvosti pidpryiemstva. *Ekonomika Ukrainy*. № 4 (725). S. 28–36. DOI: https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.04.028

15. Hulei A. I., Hulei S. A., Humennyi M. I., Lazorchyn V. A., Shapka V. (2021). Key factors of investment evaluation attractiveness of the enterprise. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. Vol. 6, No. 4. P. 153–160. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-4-18

16. Hurova K. O., Melnychuk M. O., Pashchenko A. V. (2021). Evaluation of investment attractiveness of a small enterprise. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 32. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-77

17. Ilyash O., Yildirim O., Smoliar L., Doroshkevych D., Vasylciv T., Lupak R. (2020). Evaluation of enterprise investment attractiveness under circumstances of economic development. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*. No. 47. P. 155–168. DOI: https://doi.org/10.2478/bog-2020-0006

18. Vdovyn M. L., Liubovetska D. I. (2023). Taksonomichnyi analiz investytsiinoi pryvablyvosti riznykh vydiv ekonomichnoi diialnosti Ukrainy. *Pidpryiemnytstvo i torhivlia*. № 37. S. 5–11. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-37-01

19. Ukraine Invest Presented Practical Investor Engagement Tools to Economic Diplomats. URL: https://ukraineinvest.gov.ua/en/news/ukraineinvest-presented-practical-investor-engagement-tools-to-economic-diplomats/

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE ANALYSIS OF INVESTMENT ACTIVITY AND INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF AN ENTERPRISE

SYDORCHUK Ivanna
Khmelnytskyi National University

The article examines methodological approaches to the analysis of investment activity and investment attractiveness of an enterprise under conditions of uncertainty and increasing investment risks. The necessity of a comprehensive assessment of an enterprise's investment opportunities is substantiated, taking into account investment volumes, financial condition, investment potential, the effectiveness of investment processes, and the impact of external factors.

Scientific approaches to interpreting the concept of "enterprise investment activity" are systematized, and resource-based, factor-based, process-based, intensity-based, result-oriented, and comprehensive approaches are distinguished. It is determined that investment activity should be considered as a comprehensive characteristic of the intensity, dynamics, and effectiveness of investment processes, reflecting the enterprise's ability to realize its investment potential while taking into account the level of risk. The main stages of its assessment are substantiated: preparation of the information base and identification of influencing factors; analysis of investment activity, resource provision, development potential, and economic stability; and comparative analysis.

The essence of enterprise investment attractiveness is revealed, and its distinction from investment activity is established. Methodological approaches to its assessment are systematized, including financial, coefficient-based, rating, expert, integral, matrix, taxonomic, and comparative approaches. It is established that modern methodologies predominantly assess the potential investment attractiveness of an enterprise, whereas actual investment activity is often analyzed separately.

The relationship between investment activity, investment attractiveness, and investment risk is substantiated. The key factors of investment activity are identified, including financial condition, profitability, availability of resources, investment potential, access to financing, macroeconomic conditions, and the level of uncertainty. The proposed approach provides a comprehensive assessment of an enterprise's investment opportunities and supports the substantiation of investment decisions. The practical significance of the results lies in the possibility of applying the proposed assessment sequence to identify reserves for enhancing investment activity, increasing investment attractiveness, and minimizing risks.

Keywords: enterprise investment activity, investment attractiveness, investment risk, investment decisions, factors of investment activity, investment potential.